

Az régiók esélyegyenlősége megóvja Európa kulturális sokszínűségét

*Nyílt levél Markku Markkula Úrnak,
a Régiók Bizottsága elnökének*

Tisztelt Elnök Úr!

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti Tanács együttes ülésén két fontos, az Európai Unió regionális politikáját érintő kéréssel fordul Önhöz, és az Ön által vezetett Régiók Bizottságához.

1. Az Európai Uniónak számos olyan régiója, illetve közigazgatási hatáskörökkel nem rendelkező földrajzi körzete van, amelyeket nemzeti, nyelvi, kulturális sajátosságok különböztetnek meg a velük szomszédos területektől. A helyi többséget alkotó, vagy jelentős számban ott élő nemzeti közösségek, amelyek az adott tagállamban számbeli kisebbségben vannak, és az állam azokat kisebbségként kezeli, régi európai kultúrák, nyelvek őrzői, és jelentős forrásai az Európai Unió és a szélesebb Európa kulturális, nyelvi sokszínűségének.

2013-ban az Unió több polgára egy polgári kezdeményezést indított el, *Kohéziós politika a régiók egyenlőségéért és a regionális kultúrák fenntarthatóságáért* címmel, és azzal a kinyilvánított szándékkal, hogy az „*Unió kohéziós politikája kezelje kiemelt figyelemmel azokat a régiókat, amelyeket nemzeti, etnikai, kulturális, vallási, nyelvi sajátosságok különböztetnek meg az őket körülvevő régióktól*”

Az Európai Bizottság azzal az érveléssel utasította el a kezdeményezést, hogy az „*nyilvánvalóan kívül esik a Bizottság azon hatáskörén, hogy a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktusra irányuló javaslatot terjesszen elő.*”

A Bizottság ezen indoklás fenntartása érdekében az Európai Unió működéséről szóló szerződés sajátos értelmezésébe is belement, több olyan állítást fogalmazva meg, amelyek az Unió kohéziós politikájára vonatkoznak, és amelyek nyilvánvalóan nem állják meg a helyüket. Ezért a kezdeményezők az Európai Unió Bíróságához fordultak, kérve a kezdeményezés elutasítására vonatkozó bizottsági határozat hatályon kívül helyezését, és a Bizottság kötelezését a kezdeményezés bejegyzésére. A per folyamatban van, a Bíróság döntésére várunk.

Tisztelt Elnök Úr!

Teljesen függetlenül a fent említett per kimenetelétől, figyelembe véve az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés előírásait, úgy gondoljuk, hogy kétszeresen is sérültek az Régiók Bizottságának jogkörei. Először a 211/2011 számú, az Európai polgári kezdeményezésről szóló rendelet megalkotásakor, amely nincsen tekintettel a Régiók Bizottságának tanácsadói hatáskörére, másodszor amikor a Bizottság a 13/159 számú, fent említett perben a szerződéseknek a regionális politikára vonatkozó előírásait önkényesen értelmezte szintén a Régiók Bizottsága véleményének a kikérése nélkül.

Ezek figyelembevételével kérjük Elnök úr, hogy a Régiók Bizottsága éljen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 263 cikke által biztosított lehetőséggel, és előjogainak megóvása érdekében forduljon az Európai Unió Bíróságához.

2. A Románia közepén elhelyezkedő Székelyföld önkormányzatai közül eddig 53 külön-külön azzal a kéressel fordult Románia kormányához és parlamentjéhez, az őket megválasztó helyi közösségek nevében, hogy tegyék lehetővé, hogy Székelyföld százötvenhárom önkormányzata egyetlen egységes és különálló közigazgatási egységet alkosson. Kéri ugyanakkor, hogy ezt a közigazgatási egységet Székelyföldnek nevezzék, különleges, autonóm jogállást szavatoljon neki a törvény saját ügyeinek intézésére és az itt élő székely-magyar közösség önazonosságának megőrzésére, és kéri, hogy anyanyelvük, a magyar nyelv - az állam nyelve mellett hivatalos legyen ebben a közigazgatási egységben. A kérelmet magukba foglaló határozatokat az önkormányzatok eljuttatták az Európa Tanácsnak, az Európai Unióban a **Régiók Bizottságának** és az ENSZ Emberjogi Tanácsának is.

A határozatok elfogadásának előzménye, hogy Románia közigazgatási átalakítás előtt áll, és bár a kormány ígéretet tett arra, hogy tiszteletben fogja tartani Románia nemzetközi kötelezettségvállalásait, mégis egy olyan tervet tett közzé, amely betagozná Székelyföldet egy olyan közigazgatási régióba, amelyben a székelység részaránya mindössze 29%, míg Székelyföldön ez az arány 75%. A tervezett intézkedés sérti a Kisebbségi Keretegyezménynek, de a Kisebbségi vagy Regionális Nyelvek Európai Chartájának előírásait is.

Nincs összhangban ez a tervezet az Európai Unió kohéziós politikájával sem. A fent említett közigazgatási régió, amely hat megyét foglalna magába az Unió egyik NUTS II régiója is egyben. A statisztikai célú területi egységekre vonatkozó 1059/2003/EK számú rendelet előírása is kimondja, hogy a NUTS területi egységek kialakításánál figyelembe kell venni a társadalmi-gazdasági, történelmi, kulturális körülményeket is. Ezek a területi egységek eszközei az Unió kohéziós politikájának, amely nem használható fegyverként a tagállamok területén élő, a többségtől eltérő nyelvű és kultúrájú népek ellen.

Mi több, az Unió 1059/2003 számú, a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról szóló rendelete leszögezi, hogy ezeket a régiókat

úgy kell kialakítani, hogy azok tükrözzék „a gazdasági, társadalmi, történelmi, kulturális, földrajzi vagy környezeti körülményeket.” Ennek az előírásnak a figyelembevételével lett önálló NUTS II régió Dél-Tirol, Valle d’Aosta, Friuli-Venezia Giulia, Korzika, Szardínia, Katalónia, Baszkföld, Galícia, Frízföld, Bretagne. Románia az egyetlen olyan ország az Európai Unióban, amely a történelmi, kulturális, földrajzi követelményeket figyelmen kívül hagyta, és Székelyföldet belekényszerítette egy olyan régióba, ahol az egy tömbben élő, Székelyföldön 75%-os többséget alkotó székely-magyar közösség részaránya 30% alatt van, s hasonló módon járt el az ország nyugati határa mentén fekvő, magyar többségű Partiummal is. A román kormány jelenlegi közigazgatási átszervezési tervszövege Székelyföld és Partium helyzetét tovább rontaná. Ahelyett, hogy a közigazgatási átszervezést a fent említett dokumentumok szellemében valósítaná meg, majd az új közigazgatási egységekhez igazítaná NUTS II régiókat is, az 1059/2003 számú rendelet előírásaival ellentétes módon létrehozott NUTS II régiókat akarja közigazgatási hatáskörökkel felruházni és fel akarja számolni véglegesen a történelmileg, kulturálisan, nyelvileg egységes Székelyföldet és Partiumot.

Az idézett uniós rendelet azt is kimondja, hogy a NUTS osztályozást nem szabad túl gyakran módosítani, annak hosszútávon stabilnak kell lennie. Az ország területi-közigazgatási átszervezése azonban egy jó alkalom, hogy a fent említett hiányosságok kiküszöbölésére, hogy ez által az új NUTS II régiókban a társadalmi kohézió, a régió lakóinak szolidaritása, nyelvi, kulturális, társadalmi, és földrajzi egysége érvényesüljön és nem a román kormány asszimilációs politikai szándéka.

Ezek figyelembevételével kérjük Elnök úr, a Régiók Bizottsága vitassa meg a székelyföldi önkormányzatok határozatait, véleményezze azokat, és kövesse figyelemmel a romániai közigazgatási átszervezés folyamatát.

Marosvásárhely 2015.06.03

Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács

Székely Nemzeti Tanács